

ADLERCREUTZIN KATSOMUSAINEPuheet herättävät huolta

Opetusministeri **Anders Adlercreutz** (ruots.) ilmoitti joulukuussa käynnistävänsä selvityksen yhteisestä katsomusaineesta. Huolta ja arvostelua herätti, kun hän lehtihaastatteluissa sanoi nykyisen ev.-lut. uskonnon olevan hyvä pohja kaikille pakolliselle yhteiselle katsomusaineelle.

Ei ole oikein, jos ministeri teettää jonkun selvityksen siten, että tulos on jo ennalta määrätty. On huolestuttavaa, kun ministeri ohittaa yhä yleisemmän uskonnottomuuden näkökulmat eikä maininnut elämänskatsomustietoa olenkaan.

Aiemmassa julkisessa keskustelussa elämänskatsomustietoa on pidetty hyvänä pohjana mahdolliselle uudelle katsomusaineelle. Myös elämänskatsomustiedon avaamisella nopeasti ensin kaikkien valittavaksi on laajaa kannatusta uudistusten ensimmäisenä askeleena.

Eduskuntakysely

Ministeri Adlercreutzilta odotettiin selkeyttävää ja enemmän luottamusta herättävää kannanottoa, kun kansanedustaja **Pia Lohikoski** esitti seuraavan kirjallisen kysymyksen:

”Miksi kaikille yhteisen katsomusaineen tulisi opetusministeri Adlercreutzin mukaan perustua juuri evankelis-luterilaiseen uskonnonopetukseen, ohjaako tämä ajatus opetusministerin aloittamaa selvitystyötä yhteisestä katsomusaineesta, jos uuden oppiaineen perusta on eri uskontojen esittely, miten uskonnottomien katsomukset huomioidaan ja miten tällaisessa mallissa turvataan muiden oppiaineiden, kuten elämänskatsomustiedon, näkökulmat?”

Valitettavasti opetusministeri Adlercreutzin virallinen vastaus kysymykseen oli ylimielinen epävastaus selkeisiin kysymyksiin. Vastaus ohittaa kokonaan kaksi viimeistä kysymystä nostamalla huolta ja epäluottamusta.

”Näkemykseni on, että mahdollisessa uudessa yhteisessä katsomusaineessa olennainen osa sisällöstä olisi maailman eri uskonnot, jotka ovat myös tärkeä osa nykyistä evankelis-luterilaista uskonto-oppiainetta. Selvitystyön käynnistyessä ja edetessä on tärkeä arvioida yhteisen katsomusaineen toteuttamismallin vaikutuksia laaja-alaisesti yhdenvertaisuus, taloudelliset haasteet, väestökehitys ja katsomusten muutokset huomioiden.”

Naamiot on riisuttu. Elämänskatsomustiedon saavutukset ovat selvästi uhanalaisia, mikäli se tuosta kristitystä aatelisherrasta on kiinni. Tuollainen uskontopainotteinen pakkopulla, joka likvidoi ET:n, ei vaan käy.

Opetushallituksen työryhmän esitykset

Adlercreutz on ohittanut Opetushallituksen katsomusainetyöryhmän maaliskuussa 2025 julkaistut selvitykset ja ehdotukset, vaikka niiden toimeenpano on juuri ministerin vastuulla. Useat työryhmän jäsenet ovat ilmaisseet paheksuntansa siitä, että kaksi vuotta

työskennelleen asiantuntijaelimen selvitykset ja ehdotukset on jätetty huomiotta.

Työryhmä ei esittänyt kaikille pakollista uutta katsomusainetta, vaan ehdottaa katsomusaineiden osittaisen yhteisopetuksen eli niin sanotun hybridimallin kokeilua. Se tarkoittaisi, että osa katsomusasioiden opetusta olisi yhteistä ja osa eriytettyä nykyisten aineiden pohjalta.

Ministerillä olisi mahdollisuus yhteistyössä yliopistojen kanssa olla käynnistämässä tätä koskevaa kokeilua, tai useampia kokeiluhankkeita eri puolilla maata. Mikä olisi yhteisen osuuden määrä ja mikä eriytettyä, on tietysti avoin. Jos jako olisi noin 50–50, opetus voisi jakaantua yksinkertaisimmillaan syys- ja kevätlukukauden mukaan. Vaihto voi hyvin olla myös tiheämmin, lukukausiin sitomatta.

Vapaa-ajattelijat on myös esittänyt, että katsomusaineiden opetus alkaisi vasta 3. tai 4. luokalta ja että yläkoulussa voisi alkaa opettaa etiiikkaa kaikille.

Työryhmä esitti myös, että oman uskonnollisen yhdyskunnan antamaa opetusta ei enää hyväksyttäisi peruskoulun suorituksiksi. Ministeri voisi tässäkin ryhtyä toimeen, sillä elämänskatsomustietoon voidaan ottaa oppilaita, joiden uskonto ei ole koulun opetustarjonnassa.

Työryhmä esitti elämänskatsomustiedon avaamista lukiossa. Se voidaan toteuttaa nopeasti, koska opetussuunnitelmaa ja opintojaksomääriä ei tarvitse muuttaa. Sama mahdollisuus ja lainsäädännöllinen helppous koskee perusopetusta.

Vuoden 2027 eduskuntavaalien jälkeen valitun hallituksen tulisi ensi töikseen avata elämänskatsomustiedon opiskelumahdollisuus kaikille. Jäsenyysperustainen syrjivä nykytilanne on huono lähtökohta isommalle uudistukselle, joka tarkoittaisi erinomaisen ja uskonnonvapauden kannalta tärkeän elämänskatsomustiedon lakkauttamista. Eduskuntavaaleilla on merkitystä.

Eduskunta

Opetusministerin vastaus kysymykseen oli ylimielinen epävastaus.

*Esa Ylikoski
OPH:n katsomusainetyöryhmän jäsen
2022-24*

